

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 kroge 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 kroge, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 7. decembra 1900

List 49.

Novomašniku č. g. Ivanu Plahutnik*).

Šopek radosti.

(Govorila Ivanka Pečnikova.)

Vaš sveti praznik vstaja k nebu
na krilih gorkih srčnih sil . . .
za njim ne more misel moja:
kaj orla palček bi lovil?!

O, ti Brezmadežna Devica,
s pogledom milim mi poglej
v otroško dušo in izpolni,
kar želj iskrenih najdeš v njej!

In vse te želje Vam poklanjam —
poklanjam v šopku pisanem:
In mir in sreča in veselje — — —
le nevenljivosti ni v njem . . .

A nevenljivi cveti krasi
odslej Vam v delih klijejo;
naj v šopek jih po trudnih dnevih
nebesa Vam povijejo . . . ! —

Šopek žalosti.

(Govorila Lenica Pečnik-ova.)

O ne le vi, o ne le vi,
vsa vas se z Vami veseli,
in doli z večnega neba
Vas gledata še svata dva.

In v radosti se čudita:
„Ah, najin sin! Glej, tudi ta
v nedolžnem cvetu mladih let
pastircem dušnim je prištet.“ —

Le žal! — na tistih tratih, žal
skeleče trnje sili v kal;

kako težko je ovcam tam,
bridkó . . . bridko bo tudi Vam!

Pa naj na roži trn brsti,
saj ji duba ne zamori;
pa naj je zima kroginkrog:
Saj Vi ste z Bogom, z Vami Bog!

M.

Leopold

po božji milosti knežskof sekovski,
doktor sv. pisma,

častiti duhovščini in cernemu ljudstvu sekovske škofije pozdrav in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristu.

(Dalje).

2.) Te preroške Izveličarjeve besede se pa blišče kot nadpis tudi **nad sredino** tekočega stoletja:

Duh nevere in upornosti, ki se je porodil na francoskih tleh, dasi premagan, ni popolnoma izmrl, ampak je živel in pogubonosno deloval v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji, pod raznimi imeni in nameni, dokler ni po nekem memo-idočem poskusu izza 1830 leta vsplapolal po vsej Evropi v ljuto revolucijo 1848. leta.

V Italiji sta zlasti Mazzini in Garibaldi delala na to, da vržeta raz prestole katoliške vladarje in uničita tudi sv. Petra prestol. Pij IX., ki je obsipal svoje podanike z dobroto in ljubeznijo, je moral po zavratnem umoru svojega prvega ministra Rossi bežati iz Rima in v neapolitanski trdnjavi Gaëta iskati si zavetja.

Zopet so se vzradostili sovražniki cerkve in papeštva ter klicali: „Papež na begu;

*) Vrlemu sotrudniku čestita tudi naš list.

papeštvo padlo: cerkev pogine!“ Toda prav v prognanstvu se je povspelo papeštvo na stopinjo, kakor je svet še ni videl. Ves svet je, zavzet nad predrzno druhaljo, ki je preganjala Kristovega namestnika, pošiljal jetniku dokaze udanosti in neugasljive ljubezni. Darovi so dohajali od vseh strani v Gačto in goreče molitve so se dvigale pred prestol Najvišjega v blagostaj cerkve in srečo njenega vladarja. Da, Bog je hotel, da je prav revolucijski mogotec (Napoleon III.) končal v Rimu revolucijo in da je prav on moral papeža dovesti v njegovo imovino. Po sedemmesečni odsotnosti se je vrnil Pij IX. v slavju v Rim, njega sovražnika Mazzini in Garibaldi pa sta morala kojkoj bežati v tujino.

Zopet se je uresničila Kristova obljuba do apostolov prvaka, sv. Petra: „Ti si skala in nato skalo hočem zidati svojo cerkev in pekla vrata je ne bodo zmagala“.

3.) Toda, duh teme ne miruje, temveč vedno ruje proti božji državi, sv. cerkvi in nje poglavarju.

Garibaldi in Mazzini sta skovala naklepe, da porušita pred vsim Avstrijo, na katero se je papež zlasti opiral. Vsa Italija bodi jedno kraljestvo, to je bilo njiju geslo. V zvezi s Francijo je pričel Pijemont vojsko z Avstrijo, in vržena je bila iz Italije papeževa najtrdnjša zaslomba — Avstrija. V teku desetih let so pregnali vse katoliške kneze, njih dežele s cerkveno državo vred so združili z laškim kraljestvom in Rim se je slednjič proglasil glava „zedinjene“ Italije (1870). Papeža zdaj sicer niso pregnali, vendar mu je ostal le Vatikan in cerkev sv. Petra. Oropan je bil svoje dežele, svojih dolodkov: čuvali so ga skrbno kot jetnika.

Zopet so zaorili klici zopercerkvenega zmago-slavja: „Papeštvo uničeno: konečno pogine vender letudi cerkev“! Toda nade sovragov se niso uresničile. Nikedar se ni kazala duševna papeška moč v takem svitu, kakor v teh tridesetih letih rimskega njegovega jetništva. Bog je znal skrbeti za to, da je prav v trenutku, ko je bila cerkvenemu knezu vzeta vsa svetna oblast, stopila njega cerkvena veljava in duševna oblast na vrhunec. Po sklepu cerkvenega zbora izza 1870. leta se je namreč povzdignila nad vsako zemsko in človeško oblast. Le malo tednov pred vzetjem Rima je vatikanski cerkveni zbor razglasil versko resnico o neizmotljivosti papeževi v njega pastirski službi, kar

se namreč tiče resnic sv. vere in nравnosti.*) Tako se je pripoznala najvišja avtoriteta vrhovnega pastirja sv. cerkvi v najvažnejši točki njega delovanja sijajno in pred vsim svetom.

Hic digitus Dei est: — tukaj se zopet kaže prst božji, ki vodi usodo katoliške cerkve. Sovragi so skušali cerkev popolnoma ponižati — a povspela se je v najvišjo slavo.

K vatikanskemu jetniku roma sedaj leto za letom nešteta množica iz vseh delov sveta; vatikanskemu jetniku pošiljajo milijoni ljubečih sre „Petrov novčič“ v znamenje neomajane zvestobe in udanosti: za vatikanskega jetnika se dvigajo dan na dan goreče molitve pred Vsemogočnega. Pod vatikanskega jetnika okriljem se zbirajo škofje in mašniki katoliškega ljudstva. Besedi vatikanskega jetnika se klanja nad dvesto milijonov katolikov in poleg teh tudi mnogi nekatoliki, tako da ne more nihče opovreči naslednje resnice: Prva in največja moč koncem devetnajstega stoletja je rimski papež: **največje in najmogočnejše kraljestvo, ki stopi v novo dvajseto stoletje, to je katoliška cerkev.**

Sovragi krščanstva, sovragi katoliške vere sicer niso nikedar tako neumorno delovali, nikedar z lažmi in obrekovanjem, z zvižaco in silo tako strastno ruvali proti cerkvi in papežu, kakor tekom zadnjih tridesetih let. Toda zgodovina je tudi na **izhodna vrata** 19. stoletju zapisala Gospodovo besedilo: „Ti si Peter in na to skalo hočem zidati svojo cerkev in peklena vrata je ne bodo zmagala“.

(Dalje prihodnjič.)

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

XIV.

Smlednik.

Podružnice.

3. Spodnje Pirniče.

Ne daleč od Šmarine Gore in na skrajni južni meji kranjskega dekanata imajo Spodnji Pirničanje cerkev, katero so zgradili v čast sv. **Križu**. Da bi imela domača duhovščina nekoliko polajšano delo, hodili so v starih časih župniki iz Šmartina tu-sem brat sv. maše, ka-

*) 18. julija 1870.

terih je bilo treba vsako leto 17 opraviti. (Škofjski vizitacijski zapisnik iz l. 1631.) Takrat je pripadala Smledniku tudi podružnica Tacen, ki je imela lastno pokopališče za pogreb revnih! (In coemeterio mortui sepeliuntur pauperes). Sicer pa je stala spodnje-pirniška cerkev veliko časa poprej. Ko je v prvi polovici 16. veka zavladovalo splošnje pomanjkanje denarja in ni bilo nikjer več vzeti srebra ali zlata, pobirali so — kakor smo že pri Smledniku omenili — cerkvene dragocenosti ter je kovali v denar (1526). V Spodnjih Pirničah, s takratnim imenom Unter Pernekh, se ni dobilo kaj posebnega, a nekaj vendar, namreč en kelih z bakrenim stojalom in en funt vinarjev.*)

Staro majheno cerkev z lesenim stropom v ladiji so podrli in na njenem mestu sezidali sedanjo l. 1873, ko je župnikoval v Smledniku Anton Klemen (1868—1885). Vnanja podoba, posebno portal in nad njim stoječi zvonik, nas spominja pokopališke kapele v Kranju, gotovo so jo delali po tem vzorcu. V zaokroženem svetišču stoji kameniti veliki oltar, katerega je dala napraviti blaga gospa, mati sedanjega odvetnika dr. Karola Ahačiča v Ljubljani. Na križu iz črnega marmorja visi pozlačeno telo Kristovo, poleg njega sta Marija in sv. Ivan, pod menzo leži Izveličar v grobu. Ob straneh oltarja vidimo solhi milanskega škofa sv. Karola Boromeja ter sv. Ivane s krono na glavi in z žezlom v roki, vrh kinčata kipa sv. Josipa in sv. Helene. Stranskih oltarjev cerkev nima. Kjer ni med letom veliko sv. maš, zadostuje tudi edini veliki oltar.

Ko so zidali novo cerkev, zgradili so pri glavnem vhodu stene toliko naprej, da je sedaj stolp v cerkvi, poprej je bil zunaj nje. Zvonovi pojejo v sekstakordu t. j. v primi, terci in seksti z glasovi *hes—des—ges* je 1, 3, 6. Premer jim je samo 90 : 75 : 57 cm, vendar je skupno zvonjenje dosti dobro.

Veliki vlit v Albert Samassovi zvonarni l. 1866 s težo 7 stotov in 79 funtov. Ob vratu sta reliefa: Krist na križu in Marija z Jezusom v naročju. Razun zvonarjevega imena ni nobenega napisa.

Drugi s podobami: Križ. Marija brezmadežna, sv. Josip. Albert Samassa l. 1883. Teža 241 kg. Glas ni prav jasen, ljudje pravijo, da „hřešenf“. Ta izraz pomenja, da se al'quot-glasovi ne vjemajo ter se vsled tega čutijo sunki (vibriranje).

Tretji je istega leta (1883) kakor drugi. Križ. Teža 113 kg.

4. Zgornje Pirniče.

Smleške župnije največja vas, Zgornje Pirniče, šteje nad sto hiš. Omenili smo že, kako

je bila soseska vneta za zidanje nove župne cerkve (1847—1849), poleg tega pa tudi ni pozabila lastne podružnice sv. Toma. Na tristranskem svetišču in ob glavnih vratih vidimo še sledove gotskega sloga, vse drugo je bilo predelano l. 1646. Do 1869 je imela ladija lesen strop, takrat so jo obokali. Veliki oltar je bil napravljen za časa župnika Ivana Tobije Bačnik l. 1742, kakor nam govori napis: *Sub A. R. D. Joanne Tobia Watschnig parochi haec ara erecta 1742*. Ob strani glavnega zavetnika sv. Toma (o njegovem življenju glej Britof v župniji Predoslje) vidimo kipe sv. Simona in Jude, sv. Kozma in Damijana. Ko sta bila nekedaj v Smledniku dva duhovna pomočnika, imeli so Zgornji Pirničanje vsak teden sv. mašo. Cerkev je oklepalo pokopališče, ki je sedaj opuščeno; tudi stranskega oltarja sv. Leonarda ni več, mesto njega so sezidali na ženski strani kapelo Matere božje (1881). Poljanski kipar Štefan Šubic je naredil zá-njo oltar, v katerem časté Marijo z Jezusom v naročju. Ta soha je bila poprej v znamenju na Svetju, pozneje pa zaradi starosti popolno zavržena in in spravljen pri Tosniku med drugo manj vredno robo. Kdo bi bil mislil, da bo prišla še k večji časti, kakor jo je imela v starih časih. Osnajili so jo, poslali zlatarju in blagoslovljeno postavili v oltar. Mnogo zahvalnih podob, ki vise ob stenah, priča, da ljudstvo rado zahaja semkaj molit in da ima to kapelico sedaj za malo božjo pot. Tako se na svetu večkrat poprimemo davno pozabljene reči, ki pride zopet v veljavo. Kar so čislali naši predniki kedaj, to čislamo tudi mi in še v večji meri, ker nam je toliko bolj drago zaradi zgodovinske važnosti. — V žagradu je klečalnik, katerega omenjamo zato, ker se na priprost način raztegne in iz njega naredi spovednica, potem se zopet zloži, da postane klečalnik. Priprava, ki jo je izumil in izvršil domač „umetnik“, bi ne bila napačna za kako razstavo, bodisi gledé dejanske vporabe ali glede izvirne misli.

V visokem in ozkem stolpu so trije zvonovi, vsi iz 18. veka, pevajoči v primi, kvarti in kvinti z glasovi *g—c—d = 1, 4, 5*. Premer jim je 100 : 75 : 67 cm.

Veliki je Jakob Samassov zvon z létnico 1772. Križ. Marija z Jezusom v naročju in z rožnim vencem v roki, sv. Tomo. Ob zgornjem robu napis: *S. THOMA ORA PRO NOBIS*. (Sv. Tomo prosi za nas).

Srednji s podobami: Marija obdana z zvezdami in z mesecem ob vznožju, sv. Sebastijan s puščicami, sv. Aleš pod stopnicami, sv. Leonard z verigo. *A FULGURE ET TEMPESTATE LIBERA NOS DOMINE. HEINRICH RAUSCH ME FUDIT LABACI ANNO 1728*. (Treska in hudega vremena reši nas

*) Anton Koblar: Kranjske cerkvene dragocenosti l. 1526. Izvestja V., stran 116.

Gospod. Henrik Rausch me je viil v Ljubljani l. 1728). Ravno istega zvonarja in istega leta je srednji zvon pri podružnici v Hrašah. Sicer pa Rausch ni imel veliko dela, ker mu je bil ob onem času tekmeč Gašpar Franchi, od katerega imamo največ starih zvonov na Kranjskem.

Mali iz livarne Ivan Jakob Samassove l. 1783. Križ, Marija s sklenjenima rokama sv. Josip, sv. Anton Padovan.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Devica brez madeža, prosi za nas!

(8. decembra)

„Tvoje rojstvo, o devica Porodnica, je naznanilo veselje vsemu svetu; praznujmo z veseljem njeno spočetje!“ Tako pozdravlja sv. cerkev z navdušenjem tisti srečni trenutek, ko se je po božjem sklepu rodila ona svetopisemska, zmagovalna žena, ki je bila od začetka izbrana izmed Evinih hčera, da zdrobi moč peklenški kači. A kako bi naj zdrobila glavo satanu, ko bi le en trenutek bila pod njegovo oblastjo! Vsemogočni ni pripustil, da bi jo okužil le sopar kakega greha, ampak njej jedini izmed Ašamovih potomcev je skazal odliko da je bila v milosti božji spočeta, da je polna milosti ostala do zadnjega zdiha. Zato jo sv. cerkev radostno pozdravlja takoj pri njenem rojstvu: „Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi! Da takoj v prvem začetku njenega žitja se je nam prikazala vsa lepa, vsa čista, brez madeža, kakor vshajajoča jutranja zarija, katere tudi pogubni dih izvirnega greha ni okužil. Saj je prav ona tista prerokovana žena, ki naj rodi včlovečenega Sina božjega. Kakor je bil prvi človek ustvarjen iz neomadeževane zemlje, tako je bil iz neomadeževane device rojen drugi popolni človek. Ta popolni človek in Bog Sin nam je pridobil večno življenje, izgubljeno po Adamu.“

Kraj David je hotel polen hvaležnosti zidati svetišče, kamor bi pripetjal skrinjo zaveze, a Bog mu ni dovolil te časti: „Ti mi ne pozidaš hiše za stanovanje, ker si mož krvi“. Ačo tedaj kralj David, ki ni po krivici krvi prelivat, kateri je hodil zvesto po Gospodovih potih, ni bil vreden zidati svetišča, v katerem bi bila shranjena le skrinja zaveze; kako sveta je pač morala biti Marija, v katerej je hotel prebivati sam Sin božji.

Ali ni dovolj razloga, da proslavljamo Marijo, božjo Mater, kot vedno čisto Devico, kot brez madeža vsacega, tudi izvirnega greha. Res ne moremo si misliti, da bi bil najsvetejši Sin božji hotel rojen biti od nje, če bi bila kedaj omadeževana s kakim grehom; on najsvetejši je gotovo hotel imeti tako čisto in sveto mater kakor je bil sam. Zato pa tudi nje ni zadela obsodba, ki zadeva ves človeški rod: „Prah si in v prah se povrneš“, saj ni možno misliti, da bi to živo svetišče božje, največje delo njegovih vsemogočnih rok, pustil razpasti v prah. Vsemogočnost božja je oživila njeno deviško truplo z njeno rajsko čisto dušo in v naročju krilatih angeljev je splavala v nebo, k svojemu sinu; tu kraljuje ona v družbi sv. Trojice, kraljica angeljev, kraljica nebes.

Tja v svetli nebes, pred nje kraljevi sedež naj se dvigajo naše misli in želje:

»Naj bi rajsko mila za a
Gledati se večno dala«.

Kraljica nebes nam je pripravila sedež pri svojem božjem sinu; a on zahteva, da povečujemo njegovo deviško mater. Saj jo je postavil v blagor vsega sveta. Blagor tedaj tistim, ki so v resnici zvesti, verni njeni služabniki in njeni otroci.

Njim so pisane besede, ki jih govori Marija: „Kdor mene najde, najde življenje in prejme izveličanje od Gospoda“.

L. P.

Ugovori in odgovori.

Francosko napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

XXXIV.

Kako more biti resnično pričujoče Kristovo Telo v posvečeni hostiji? To je nemogoče.

Odgovor: Na to ti le to odgovarjam:

Telo Kristovo je pričujoče v posvečeni hostiji, torej je mogoče. Telo Kristovo je pričujoče v posvečeni hostiji, zato moraš to verovati, dasi ne razumeš, kako se zgodi.

Da, Jezus Krist je resnično in bitno pričujoč v sveti hostiji. Po posvetitvi pri sv. maši ni več v mašnikovih rokah kruh, nego je Telo in Kri našega Gospoda Jezusa Krista v podobah kruha in vina.

Da te o tem prepričam, dragi prijatelj, ne bom ti navajal premnogobrojnih prič od apostolskih časov do danes, ne bom ti dokazoval, da so vedno kristijani živo verovali Kristovo pričujočnost v posvečeni hostiji. Tudi ne bom razkladal, da so največji duhovi, najtemeljitejši učenjaki ponižno in s prepričanjem molili Jezusa Krista v tem presvetem zakramentu, ker bi naji vse to zavedlo na predolge razgovore, a to ni moja želja. Moja želja je, da bivava pri veri. Navesti ti hočem Kristove besede, v katerih sam pravi in zatrjuje, da je presv. zakrament— On sam, da je to Njegovo Telo in Njegova Kri. Jezus je o tem dvakrat govoril. Nekako eno leto pred svojim trpljenjem in smrtjo je obljubil to veliko skrivnost. Predvečer svojega trpljenja pa je to obljubo izpolnil in postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa

1. V šestem poglavju svojega evangelija pripoveduje sv. Ivan, kako je Jezus čudežno nasitil 5000 ljudi s peterimi kruhi in dvema ribama. Drugi dan je ljudstvo prihitelo za Jezusom v Kafarnavm. Ko so ga našli, govoril jim je Jezus besede, katere hočem tu navesti. Najprej zahteva od ljudstva vero, ker je stvar, o kateri hoče govoriti, velika verska skrivnost.

Ivanovega šestega poglavja 47. vrsta se glasi:

„Resnično, resnično Vam povem: Kdor veruje v Mene, ima večno življenje.“

Vrsta: 48) „Jaz sem Kruh življenja“.

51.) „Jaz sem živi Kruh, ki sem prišel iz nebes“.

52.) „Ako kdo je od tega Kruha, živel bode vekomaj; in Kruh, kateri Jaz dam, je Moje meso za življenje sveta“.*)

53.) Judje so se tedaj prepirali, med seboj, rekoč: „Kako nam more ta Svoje meso dati v jed?“

54.) Jezus jim je tedaj rekel: „Resnično, resnično Vam povem: Ako ne boste jedli Mesa Sinu človekovega in pili Njegove Krvi, ne boste imeli življenja v sebi.“

55.) „Kdor je Moje Meso in pije Mojo Kri, ima večno življenje, in Jaz ga obudim poslednji dan“.

56.) „Zakaj Moje Meso je res jed, in Moja Kri je res pijača.“

57.) „Kdor je Moje Meso in pije Mojo Kri, ostane v Meni in Jaz v njem.“

58.) „Kakor je Mene poslal živi Oče, in Jaz živim zavoljo Očeta, tako bo tudi tisti, ki Mene je, živel zavoljo Mene.“

Kaj praviš k tem besedam, dragi prijatelj? Ali mu ne veruješ, ko govori tako jasno in odločno, da je sv. Rešnje Telo res Njegovo Telo in Njegova Kri? Da, ta trditev ne more biti jasneja izražena, kakor je, in protestantje se zastonj trudijo več nego 300 let, da bi te Kristove besede razlagali kako drugače.

2. Kakor so besede, s katerimi je Jezus obljubil evharistijo, jasne solncu enako, prav tako so tudi jasne besede, s katerimi je postavil to najsvetejšo skrivnost.

Evangelisti Matej (26, 27), Marka (14, 22), Luka (22, 19), pripovedujejo o zadnji večerji Gospodovi „Po večerji je vzel Gospod kruh v svoje svete roke, zahvalil, blagoslovil, ter razlomivši Ga dal svojim apostolom rekoč: Vzemite in jejte vsi od Tega, To je namreč Moje Telo.“

Ali ni to dovolj določno rečeno? To, kar imam v rokah, kar vam dajem, je — kaj je? — to je moje Telo.

Nato je apostolem, ki so bili prvi duhovniki, dal oblast in ukaz isto storiti, kar je On storil. Pristavil je namreč besede: „Kolikokrat boste to storili, storite v Moj spominj,“ t. j. storite, kar sem Jaz sedaj le storil.

Vsi pametni in razboriti ljudje poslušajte in sordite besede: To je Moje Telo!

Kar se mene tiče, moram priznati, da so mi te besede dovolj. One ne dokazujejo samo, da je Jezus Krist resnično in bitno pričujoč v sveti hostiji, ampak mi dokazujejo tudi, da je On pravi Bog, zakaj še nikdar ni noben človek tako govoril in mogel govoriti.

Razun tega ti, dragi prijatelj, dve jako priprosti opazki utrdijo vero v skrivnost presvetega Rešnjega Telesa.

Prva je:

a) Telo Jezusa Krista je v sveti hostiji pričujoče na nadnaraven način, na poveličan način, v stanju slave; povsem je

*) Pomni dobro, da Jezus Krist tu še le obljublja skrivnostnega Kruha, in ga še ne daje; saj pravi: »katerega Vam Jaz dam«. Ne smemo torej tega mesta razlagati, kakor je razlagajo protestantje, češ da govori tu Jezus o svojem nauku. Svoj nauk je Jezus že dal in ga še daje; kar pa je kdo dal in še daje, tega ne obljubava več.

različno od stanja človeškega telesa, v katerem mi živimo. Kar bi bilo nemogoče v umrljivem, zemskem, trpljivem, minljivem stanju, to je mogoče v nebeškem, netrpilivem, neumrljivem stanju. V tem obojem je velika razlika!

Tako n. pr. železo, baker ali kaka druga kovina, dokler je v navadnem, trdem surovem stanju, ne more imeti oblike, ki jo ima tvorilo. Vrzi pa kovino v ogenj, razžari in raztopi jo, potem jej lahko daš obliko, kakršno hočeš. Zakaj je to sedaj mogoče, kar je bilo preje nemogoče? Zato, ker se je izpremenilo stanje kovine. — Po tem izgledu poučeni lahko govorimo, kako je mogoče, da je Jezus Krist pričujoč v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

Drug opazka je še bolj važna.

b) Narava nam na pre mnogih izgledih dokazuje pretvarjanje ene snovi v drugo, kar se nam zdi na prvi pogled nemogoče. Najboljši izgled je ta, kako mi hranimo svoje telo. Kruh kateri si povžil, se je po čudovitem delovanju prebavljajočih organov premenil v tvoje meso, v tvojo kri, v tvoje telo. Bistvenost kruha se je premenila v bistvenost tvojega telesa. Kar dela Bog v nas vsak dan, zakaj bi ne mogel delati na nadnaraven način v sveti hostiji?

Sedaj uvidiš kako ni nemogoče, da premeni Bog po svoji vsemogočnosti kruh in vino na naših oltarjih v Telo in Kri našega Gospoda Jezusa Krista. Prepričuješ se tudi, da cerkev učeč to ne uči nobene nemogoče stvari, ki bi nasprotovala človeškemu razumu. Tako bi se dozdevati utegnilo le kakemu nevednemu in nepremišljenemu človeku.

A ti bi, dragi prijatelj, rad vedel, kako se zgodi ta veliki čudež? Tedaj ti odgovorjam: tega ne vem. Vem pa, da tega niso vedeli niti največji učenjaki, ker je verska skrivnost, skrivnost božja. Mi drugega ne vemo, nego, da je tako, in to je nam dovolj.

Jezus Krist, Kralj duš Življenje kristijanov. Poglavar cerkve. Pribežališče grešnikov, dobri in ljubeznivi Izveličar. Tolažnik v vseh nadlogah, je po svoji pričujočnosti v sveti hostiji vedno med svojimi otroki. Ker je ja Bog in človek, zato je On tista živa vez, ki nas združuje s Svojim Očetom in z našim Očetom. Jezus časti Svojega Očeta na popolen način in nadomešča, kar nedostaja naši molitvi, našim ponižnim prošnjam.

Neprenehoma prosi usmiljenja za grehe, ki je dela svet. On je prisoten pri vseh ljudskih rodovih, ker je ljubi, ker je vse odrešil. On je pričujoč pri njih, da sprejema od njih molitev, čast in ljubezen.

Ako je torej zakrament sv. Rešnjega Telesa skrivnost vere, tedaj je še bolj skrivnost ljubezni!

Verujmo, ljubimo, častimo!

XXXV.

V cerkev k maši hoditi ni treba. Doma prav tako lahko molim Boga.

Odgovor: Torej doma pridno moliš? Oprusti dragi, meni se pa zdi vsekako, da ti prav tako malo moliš doma kakor v cerkvi.

A ne vpraša se, ali molim doma prav tako kakor v cerkvi, nego vpraša se: ali Bog hoče, da Ga ob nedeljah in praznikih molim ne doma, ampak v

cerkvi pri sv. maši? Odgovor je: Dobro vedi, da Bog hoče poslednje.

Gotovo se še spominjaš, ko sva že govorila o cerkvenih zapovedih in da smo dolžni poslušati in izpolnovati zapovedi duhovnih pastirjev v katoliški cerkvi, ker je je Jezus Krist pooblastil dajati take zapovedi, rekoč: „Kdor vas posluša, Mene posluša, kdor vas zaničuje, Mene zaničuje.“ (Luka 10, 16. Matej 10, 40).

Ker nam cerkev zapoveduje biti ob nedeljah in praznikih spodobno in pobožno pri sv. maši, torej je nepokorščina proti Jesusu Kristu, nepokorščina proti Bogu samemu, ako nočeš izpolnovati te zapovedi.

Ta zapoved je zelo resna ter je dana iz važnih vzrokov. Eden teh vzrokov je potreba javnega bogoslužja. Mi ne živimo vsak za se, mi živimo kot kristijani t. j. kot urje velike verske družbe, kot udje katoliške cerkve, ki jo je Bog sam postavil. Kakor ima vsak posamezen človek dolžnosti proti Bogu, tako jih ima tudi katoliška cerkev kot celota poedincev.

Javno bogoslužje krščanske cerkve je v tem, da smo pri sv. maši. Tu se vsi zbiramo in združujemo z Bogom ob dnevih, ki so v to odločeni, deloma od Boga Očeta samega, deloma od našega Gospoda Jezusa Krista, deloma od Njegovih apostolov in naslednikov.

Kdor se ob takih svetih trenutkih ne priklopi ostali krščanski družini — in ta je celo krščanstvo, v malem pa je vsaka cerkvena občina — kdor se od nje loči, ta se odpoveduje svojemu krščanskemu imenu, odpoveduje se predpravicam, ki je ima kot kristijan, kot otrok božji, kot učenec Jezusa Krista, kot ud katoliške cerkv.

Torej je smrten greh, kdor ni brez posebnega vzroka ob nedeljah in praznikih spodobno in pobožno pri sv. maši. Ako pomislimo, kaj je sv. maša, kako velik, vzvišen in svet je ta čin, tedaj se nam mora zdeti ta greh tem večji in grši.

Sv. maša je središče vse naše sv. vere. Sv. maša je nekrvava ponovitev daritve Jezusa Krista, ki je središče naše sv. vere, ki je Bog kristijanov, začetek in konec vseh stvari. Pri sv. maši je Jezus Krist pričujoč, živ, poveličan, v svojem božanstvu in svojem človečanstvu, ter ponavlja iznova najimenitnejši in največji čin svojega življenja, svojo daritev.

Jezus Krist je velika žrtev za odrešenje sveta. Po grehu se je odvrnil človek od Boga, njegova molitev ni bila nič več tako Bogu všeč. Jezus Krist Sin Božji, je postal človek, je za nas trpel in za nas umrl. On je nas odrešil. On vdahnil našim dušam sv. Duha, ki jim daje večno življenje. Kadar smo združeni z Jezusom Kristom po božji milosti t. j. kadar njegov duh oživlja in posvečuje naše duše, tedaj imamo v sebi kal večnega življenja, in ako nas v takem stanju najde smrt, pridemo gotovo v večna nebesa. Jezus Krist je torej naš Izveličar, žrtva za naše izveličanje. Vse njegovo življenje je bilo neka priprava za to veliko žrtev, ki jo je daroval na lesu svetega križa na veliki petek Bogu Očetu.

A glej — sv. maša ni nič drugega nego nekrvava ponovitev te daritve Kristove na križu. Med daritvijo na križu in daritvijo sv. maše ni bistvenega

razločka. Daritev je ista, toda le podoba je druga. Duhovnik daritelj je isti t. j. Krist, ki je bil na Kalvariji vidljiv, na oltarju pa je nevidljiv, darujoč se po duhovniku, svojem namestniku Daritev je ena in ista: Jezus Krist krvav na Kalvariji, nekrvav in skrit v sveti hostiji na oltarju. A te razlike so zunanje in nebistvene, stvar pa, bistvo, daritev je ena in ista.

Naš dobri Izveličar je hotel, da vsi ljudje lahko prisostvujejo činu Njegovega odrešenja, da vsakdo osebno prejme od Njega blagoslov. Pri sv. maši, ko izgovori mašnik posvetilne besede, stopi Jezus Krist na oltar, da se iznova daruje svojemu nebeškemu Očetu, da Ga v našem imenu moli, da se Mu v našem imenu zahvaljuje, da Ga prosi v našem imenu odpuščanja, da od Njega izprosi v našem imenu vseh milosti in vseh dobrin, ki jih potrebujemo.

Na skrivnostne in božje besede, ki je pri posvetitvi izgovori mašnik ali bolje rečeno Jezus Krist sam po svojem služabniku, se ponovi vsak dan na naših oltarjih isti čudež ljubezni, ki ga je storil Jezus Krist na veliki četrtek pri zadnji večerji. Kruh in vino se namreč spremenita v Telo in Kri Jezusa Krista tako, da ostane le podoba kruha in vina. Zato je po povzdigovanju le Telo in Kri Kristova na oltarju. Jezus Krist je tu v svojem poveličanem Telesu pričujoč v tem sv. zakramentu.

Povzdigovanje je glavni del sv. maše, ker se v tem trenutku Jezus Krist daruje svojemu nebeškemu Očetu ter pčnavlja darovanje svojega trpljenja in svoje smrti v naše odrešenje, v naše izveličanje, kakor se je prvokrat daroval na križu na Golgati. Vse, kar se godi pred povzdigovanjem, je kot priprava, a kar se potem, je dopolnjenje in zahvala za presveto daritev.

Odslej, mislim, dragi prijatelj, že veš dobro, čemu je hoditi v cerkev. Pridi torej, pridi s svojimi brati, pridi k svojemu Odrešeniku in Izveličarju. Za te prihaja iz nebes, za te se žrtvuje. On te ljubi, On te blagoslavlja. — In ti, ki Ga tako potrebuješ, ki brez Njega ne moreš rešiti svoje duše pogina, bežiš od Njega, Ga zaničuješ? Ti nizka opravila, malenkosti, nepotrebnosti više ceniš od Njega, najvišega, najboljšega ti prijatelja? Ne, ne, tega nič več! Kesaj se, poboljšaj se, izpolnuj svoje dolžnosti, ki so lahke, važne in potrebne. Pojdi vsako nedeljo in vsak praznik v cerkev k sv. maši, da pomisliš, kako si preživel pretečeni teden, in da se ojačiš za prihodnji teden. Bog te blagoslovi in ti bodeš srečen.

A. M.

(Dalje pride.)

Simfonije — Soglasbenice.

XV.

„Človek ne ve, je-li vreden ljubezni ali sovraštva.“ (Ekl. 9, 1).

Gospod tresem se, strah me je vedno, ko berem te besede. Sveti Duh jih je govoril iz modrijanovih ust. Težke so in ne dajo duhu miru. Vstrašim se, kadar mislim nanje, in le s strahom jih ponavljam.

In kako ne? — Negotov sem, sem li v Tvoji milosti. Svetnika so stresale Tvoje besede, ki je bil

živ steber svete cerkve — sv. Bernarda — in čemu, kako da bi ne vstrepetaval jaz?

Vem, vem. Razžalil sem Gospoda; to vem. A ne vem, mi je-li odpustil Gospod: Sem li vreden njegove milosti. In kdo bi ne trepetal?

XVI.

»Oče, grešil sem zoper nebo in zoper Tebe; (Luk. 15. 18).

Dušo mi pretresa greh. Grd, oduren sem Tebi. Pot moja je pot pogube. Podoben sem večerni luči, ki postaja vedno, vedno merkleja... Naposled se popolnoma izgubi v trdno, črno noč.

O pridi, pridi sveti Duh. Tvoji žarki naj se razlijejo čez mene — razsvetle naj temo mojega srca.

Pridi in razvij klobčič prestopkov, misli in želja!

U smili se moje mladosti in pomagaj mi raztrgati mreže mojih strasti.

Ustvari, prenaredi v meni srce! Prenovi je po svojem svetem srcu.

Vzdigni se srce, moje revno srce! Živeti moram, oživljen in ozdravljen bom pričal o Gospodovi ljubezni...

XVII.

Blagor človeku, ki ne hodi po nasvetu hudčbnih. (Ps. 1, 1)

Strečni, ki hrepene in žele po pravičnosti; oni bodo nasičeni. Nemogoče je namreč, da bi On — Dobrotljivi — Vsevidni, ne videl tvojih in mojih želja in da bi jih ne uslišal.

Drevesu so podobni; drevesu, ki je zasajeno ob potokih — polni so dobre moči, polni dobre, trdne volje. In to drevo daje sad o pravem času — stoterno mu bode povrnila vsevečna Modrost.

Ne, pravičniki niso prah, ki ga veter vzdiguje od zemlje, in lahko bodo obstali ob sodbi; zakaj Gospod pozna, čišla in tudi plačuje pravičnikov življenje.

Ne, pravičniki niso prah, ki ga veter vzdiguje od zemlje in lahko bodo obstali ob sodbi: zakaj Gospod pozna, čišla in tudi plačuje pravičnikov življenje.

Povejte pravičniku, da je zanj dobro, ker bo vžival sad svojega prizadevanja. (Iz. 3, 10).

Težka pot nas čaka — temna, strašna pot; polna je nevarnostij. Prepad na obeh straneh in ob ozki poti trnje. A ne vstraši se duša, ki ljubiš Gospoda! Sam je šel po prav isti poti!

Kaj se torej bojiš vzeti križ, ki po njem prideš v kraljestvo?

Vzemi, sprejmi svoj križ in hodi za Jezusom. Ta pot je zanesljiva. Po njej ne zaideš. A prideš pa po njej v življenje.

F. S. Pavletov.

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini

Od gorenske strani. O zadnjih učiteljskih duhovnih vajah. — V spominj na kanonika dr. Fr. Lampe-ta. — Nasvet glede nadaljevanja „Drobtinic“ — Bilo je v jutro 24 avg. t. l., praznik sv. Jerneja, ko smo bili skončali v ljubljanskem semenišču učiteljske

duhovne vaje. — Prestopim naj še k drugej stvari. Nekaj posebnega me je gnalo tisto jutro v Marijanišče, nekako prav kakor k poslovilu s preč. g. kanonikom dr. Fran Lampe-tom. Poznana sva si bila že od več let! Želel sem ga vprašati, če li, in kedaj misli izdati novi (XXXI.) letnik „Drobtinic“.

Nameraval sem namreč sestaviti za ta zvezek zopet nekoliko zgodovinskih drobtinic o svojem rojstnem kraju. V Marijanišču mi vratarica na moje vprašanje, so li prečastni doma, odgovori: dá. In ko ji razodenem željo, da bi rad govoril z njimi, in jej na vprašanje povem svoje ime, mi reče: „Koj grem vas naznanit g. kanoniku“, ob enem mi pa odpre čakalno sobo v pritličju. V malih hipih se vrne, ter pravi: „Zdajci bodo prišli, pa le za trenutke, ker imajo nujna opravila“. Jaz jej na to odgovorim: Ne bom gospoda dolgo mudil; saj prav dobro poznam njihova delovanja in opravila. Koj na to pride. Bil je sicer vedno vtelesena priljudnost, prijaznost, ponižnost, — res besedi mi manjka, kako bi po vrednosti in resnici opisal vedenje te prave angeljske duše. A to jutro je bil še nekaj izvanredno ljubeznjivega in prijaznega, — njegova tedanja podoba in obnaša mi ne izgine nikdar iz spominja; kar naravnost rečem: meuil sem, da vidim pred seboj — svetnika. — Na moje vprašanje zaradi izdaje XXXI. tečaja „Drobtinic“ pa mi je nekako otožno-pomilovaje rekel: „Tega pač ne utrpim prevzeti več, ker sem silno preveč preobložen s pisarijami in delom. Nagovoril sem bil v to č. g. J. B. Obljubil mi je bil to nekoliko, a pozneje se je tudi on izrazil, da ne more. Osoda „Drobtinic“ je torej začasno še nerešena in neodločena. — Na to me je vprašal, če sem bil prejel darovani mi „gratis exemplar“ zadnjega letnika, ker sem bil poslal tudi neki spis zanj. Na odgovor, da te stvari nisem prejel, bil je nekako užaljen, in je rekel: „Saj sem vendar dal napraviti za vse gg. sotrudnike posebno lično vezane iztise“. Gospodu je bilo žal, meni pa še dokaj bolj, in zlasti zdaj, ker bi bil imel tako knjigo kot predrag spominek na moža, kakoršnih enakih je le malo rodila slovenska mati. Prišla sva potem še na druge predmete. Vprašal me je, če sem videl sliko Slomšekovo v 16. zvezku „Dom in sveta“. Odgovoril sem mu, da imam tak original tudi jaz še iz let, ko je bil postal Slomšek knez-škof lavantinski*, in da sem ga nameraval že poprej ponuditi „Dom in Svetu“ na razpolago. Vprašal me je tudi, ko sem mu pravil o svoji navzočnosti v 5. dan avgusta na Ponikvi pri Slomškovi slavnosti: če sem osebno kedaj videl tega preslavnega gospoda. Odgovoriti sem moral obžalovaje, da ne. Bil sem vendar prav blizu taki priliki. Kakor znano, bil je ta gospod mladim pisateljem, bodisi duhovskega ali svetnega stanu, posebno prijazen in prijateljsko naklonjen. Nekega dne se snideva slučajno s tovarišem Andrejem Praprotnikom, ki je služboval takrat na Dobrovi pri Ljubljani. Praprotnik (ki sta si s Slomšek-om celo dopisovala) mi reče: „Joža! knez-škof Slomšek je danes tu v Ljubljani; pojdiva se mu pokloniti“. In res: šla sva. Toda strežaj njegov nama odgovori na najino vprašanje, če bi se zamogla premilostnemu pokloniti: „Prav zdaj so pri obedu.

*) Kupil sem si bil to sliko ob neki navzočnosti v Celovcu pri ondotnem knjigarju Leonu.

potem pa koj odidejo iz Ljubljane*. Se vé: ni nama kazalo nadležnima biti. In tako mi je bila odvezta prilika, videti ga in pokloniti se slovečemu gospodu, kar bom pa tudi obžaloval do konca svojih dnij.

Pred razstankom me je g. kanonik priljudno nagovarjal, naj skušam še kaj pisariti in ne odložiti peresa. Pripomnil mi je: „Starejši pisatelji so se nam nekako poizgubili“. Imenoval mi je edino le mojega mladinskega pobratima veleč. gosp. umirovljenega župnika Matijo Torkar (katerega pa, odkar je zapustil bogoslovje, menda nisem več videl nobenkrat). S tem je bil moj razgovor končan. Hitel sem pa jaz bolj z odhodom, ker nisem rad zadržaval z opravili preobloženega gospoda. Da ga vidim zadnjikrat, ah! kako bi bil pač zamogel kaj tacega si domišljevati. V prijetnem spominju pa mi bo ostalo to moje zadnje snidenje z možem, kateremu je res kar žarela svetost raz obličja. Da gleda zdaj že Božje obličje, kar prav čisto nič ne dvomim. Naj bi molil pred prestolom Večnega za mali naš narod, ki je po krivdi lastnih nehvaležnih sinov tako razkosan in razdvojen, da je to več kot prežalostno.

Nadučitelj Josip Levičnik.

(Konec prihodnjič.)

L. Bratovske zadeve

molitvenega aposteljstva.

Nameni za mesec december 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Jubilej.

7.) **Sv. Ambrozij.** Duhovniki in obhajanci. Cerkveni govniki in izpovedniki. Telesne in dušne potrebe bralcev našega lista.

8.) **Brezmadežno spočetje Device Marije.** Slovenske Marijine družbe. Častilci nebeske Matere. Mladi ljudje v hudih izkušnjah.

9.) **Druga adventna nedelja.** Spoznanje prevelike dobrote, da smo rojeni v pravi veri. Da bi bila kraljica Magdalena Avstrijska prišteta blaženkam. Pomoč v hudi stiski.

10.) **Sv. Melhijad, papež.** Sv. oče. Cesar Fran Josip I. Vazna katoliška podjetja.

11.) **Sv. Damaz, papež.** Škofje in duhovniki. Katoliška društva. Krčmarji. Delalska mladina.

12.) **Sv. Maksencij in tovariši, mučenci.** Katoliška mladeniška društva. Brezvestni voditelji katoliških narodov. Vdanost v voljo božjo.

13.) **Sv. Lucija.** Čislanje devišstva med Slovenci. Red sv. Hedvike. Apostoljstvo krščanskih hčera.

N.

Listek.

Kako ohraniti sveto čistost: Sv. Atanzij poroča o sv. Sinkletiki sledeče: Da bi ohranila Sinkletika dragoceni zaklad neomadeževane čistosti, vadila se

je pred vsem v ponižnosti in se skrbno ogibala vsakega lišpanja in nečimernosti v obleki. Ogibala se je tudi šumnih veselic. skrbno je pazila svojih čutov, in se je takoj oddaljila od takih ljudi, ki so le z eno besedico ali z enim sumljivim vedenjem pokazali svojo razuzdanost. Če je le mogla in da je niso videli drugi, odtrgala si je od svojih jedil, ter na ta način mrtvičila svoje telo, dobro uvažujoč apostolove besede: Čim bolj se slabi zunanji človek, tem bolj se od dne do dne krepi notranji. Pobožni razgovori so ji bili najprijetnejša zabava, in vsako uro, da je bila le sama, je posvetila sv. razmišljevanju ali molitvi.

— r

Duhovnik — trpin. 15. novembra t. l. je bilo 25 let, odkar ni več s postelje vstal č. g. Josip Pečar. rodom Kranjskogorčan. Rojen 1838. leta je bil l. 1866 v mašnika posvečen ter je služboval nekaj časa na Štajarskem. Že 25 let ni sam nesel žlice v usta in ni vstal s postelje — a vendar nikdar ne toži. Ves ta dolgi čas bolan leži v svojem rojstnem kraju in ves ta dolgi čas mu streže sestrina skrb in roka. Ne vemo namreč, koga da bi ob tem tudi jubilejnem spominju bolj občudovali: ali sestrično zvestobo v teh težkih letih ali pa bolnikovo pri vsem tem le samo vedro lice.

Fo „Slov.“

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv.

Jezusovega Srca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Srca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Mohorja in Fortunata, naših angeljev varuhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odvrni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Duhovnik na deželi, ki je nevarno obolel, se priporoča prav živo v gorečo molitev vsem udom bratovščine N. lj. Gospe in vsem udom bratovščine presv. Rešnjega Telesa. Usmiljeni Bog naj na priprošnjo Matere Božje sv. Jožefa in sv. Antona podeli svojemu zvestemu služabniku ljubo zdravje, ako je njegova sv. volja!

T. K.

Zahvali.

Bolezen sem imela v grlu. Nisem mogla požirati. V tej stiski se zatečem k psv. Jezusovem Srcu, k Naši ljubi Gospej psv. Srca, k svojemu krstnemu priprošnjiku sv. Ivanu Krstniku, k sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu. Tudi dam za sv. mašo. Trdrn sklep mi je bil, da ob uslišbi to naznamim po »Danici«. In res — uslišana sem bila kmalu. Čast in zahvala torej večnemu Bogu in vsem imenovanim. Največ pa si vselej izprosim milosti od Naše ljube Gospe psv. Srca. — Gledé svojih zobnih bolečin pa še posebej zahvala Naši ljubi Gospej, sv. Antonu Pad. in sv. Francišku Asiškemu.

Marijina hči iz Idrije.

Pretila mi je velika nezgoda. A prosila sem svojega vednega pomočnika sv. Jožefa in obljubila, če bom uslišana, da to razglasim v »Danici«. — S hvaležnim srcem objavlja to uslišanje njegov:

Mr. R. K.